

Χορτιάτης, 2 Σεπτεμβρίου 1944

Σελίδα 5 από 5

Προσωπικές μαρτυρίες

Ελάχιστοι ήταν αυτοί που σώθηκαν από το Ολοκαύτωμα. Έκτοτε κουβαλούν μέσα τους βαρύ φορτίο, μνήμες τραγικές και αναπάντητα ερωτήματα. Τα γεγονότα της 2ας Σεπτεμβρίου 1944 σημάδεψαν για πάντα τις ζωές τους και η μοίρα τους επέλεξε να μεταφέρουν τα διαχρονικά μηνύματα και τους συμβολισμούς του ολοκαυτώματος του Χορτιάτη στις επόμενες γενιές.

«Δεν ξέρουμε αν ήμασταν τυχεροί ή άτυχοι που σωθήκαμε», λένε. Τα λόγια τους βγαίνουν δύσκολα, οι λέξεις λίγες, βαριές, μα γεμάτες συγκίνηση, πλούσιες σε νοήματα. Το βλέμμα θολό και σταθερό, το μυαλό ταξιδεύει στο χτες, τα μάτια υγραίνονται, η φωνή γίνεται βραχνή. «Τι άλλο να πω, τι; Κανείς ποτέ να μη ζηήσει ό,τι ζήσαμε».

Τα αποτρόπαια γεγονότα ζωντανεύουν ξανά μέσα από τις μαρτυρίες δύο γυναικών, που κατάφεραν να γλιτώσουν της γερμανικής θηριωδίας, της Ελένης Νανακούδη-Γκουραμάνη και της Βασιλικής Γκουραμάνη, ζωντανές μάρτυρες του Ολοκαυτώματος και πρόσωπα-σύμβολα της ελπίδας, της ζωής και του αγώνα για ελευθερία.

Ελένη Νανακούδη-Γκουραμάνη : Οι Γερμανοί μας συγκέντρωσαν στην πλατεία και στο κέντρο «Κήπος». Δεν ξέραμε τι γίνεται και τι μας περιμένει. Την ίδια ώρα το χωριό καιγόταν και λεηλατούταν. Από εκεί μας έβαλαν δυο-δυο, τρεις-τρεις στη σειρά και, αν και στην αρχή είπαν ότι θα μας πάνε στα νεκροταφεία, μας οδήγησαν στο φούρνο του Γκουραμάνη. Μας έβαλαν μέσα στο φούρνο και έστησαν έξω ένα πολυβόλο. Πριν αρχίσουν να πυροβολούν, εγώ, που είχα μπει από τους πρώτους, ανέβηκα ψηλά στο ζυμωτήριο μαζί με τους δικούς μου. Μετά άρχισαν να πυροβολούν. Από τα πυρά σκοτώθηκαν πρώτα η μητέρα μου και αμέσως μετά η αδελφή μου, προλαβαίνοντας να φωνάξει μόνο «μητέρα σε σκότωσαν».

Εγώ τραυματίστηκα στα γόνατα και την παλάμη. Μετά έριξαν πάνω μας χόρτα και έβαλαν φωτιά. Ο καπνός άρχισε να μας πνίγει. Κατέβηκα κάτω, είδα μια κυρία που με ένα μωρό στην αγκαλιά έκανε να βγει από την πόρτα και πήγα από πίσω της. Δεν πρόλαβε να την ανοίξει και την μαχαίρωσαν. Μετά έπεσα κάτω, δίπλα σε έναν σωρό από νεκρούς, κάνοντας και εγώ την πεθαμένη.

Δεν κουνήθηκα παρά μετά από ώρες και όταν ήδη είχε άρχισε να σουρουπώνει. Είχα παντού αίματα, δικά μου και άλλων. Χαραγμένη στη μνήμη μου έχει μείνει μια σκηνή. Μια νεκρή μητέρα πεσμένη στο έδαφος κρατώντας στην αγκαλιά το μωρό της, που ακόμη θήλαζε, και δίπλα οι Γερμανοί να γελούν. Μετά ξεκίνησα για τα χωράφια να συναντήσω τον πατέρα μου.

Στο δρόμο συνάντησα δύο ταγματσαφαλίτες. Ο ένας με το που με βλέπει οπλίζει και ετοιμάζεται να με πυροβολήσει, ο άλλος τον αποτρέπει: «άσ' το να ζήσει. Δεν χόρτασες να σκοτώνεις»; «Όχι», του απάντησε. Κάποια στιγμή έφθασα στο χωράφι που ήταν ο πατέρας μου. Με είδε βουτηγμένη στο αίμα και άρχισε τις ερωτήσεις για το τι είχε συμβεί. Μετά περιποιήθηκε τα τραύματά μου, δένοντάς τα με το πουκάμισό του και βάζοντας ούζο και καπνό. Ο Γολγοθάς μας άρχισε μετά. Ειλικρινά θεωρώ τον εαυτό μου και τυχερό και άτυχο».

Βασιλική Γκουραμάνη : Το πρωί στο χωριό υπήρχε ησυχία. Ο κόσμος άρχισε να φοβάται, αφότου χτυπήθηκαν τα αυτοκίνητα και μετά. Κλειστήκαμε στα σπίτια μας και μετά ήρθαν οι Γερμανοί και μας συγκέντρωσαν. Και εμείς στεκόμασταν βουβοί, περιμένοντας το τι θα μας έκαναν. Τους βλέπαμε από τα παράθυρα να πλησιάζουν στα σπίτια μας. Δεν ξέραμε, αλλά δεν μπορούσαμε να φανταστούμε τι μας περίμενε.

Μετά μας έκλεισαν στο φούρνο. Όπως καθόμασταν ξαφνικά άρχισαν να πυροβολούν προς το μέρος μας με πολυβόλο, ενώ μετά έριξαν πάνω μας άχυρα και μια σκόνη που με μια ριπή πήραν φωτιά. Οι καπνοί άρχισαν να μας πνίγουν. Ο κόσμος προσπαθούσε να βγει έξω αλλά εκεί περιμέναμε οι Γερμανοί και οι ταγματσαφαλίτες με όπλα και μαχαίρια. Τους σκόταναν επί τόπου ή τους έσπρωχναν ξανά μέσα.

Ο φούρνος ήταν δικός μας και γνώριζα τα κατατόπια του. Πήρα την τραυματισμένη μητέρα μου και την ανέβασα στο ζυμωτήριο. Όμως μέσα δεν υπήρχε καμιά ελπίδα. Η μητέρα μου προσπάθησε να βγει από μπροστά, όπου αμέσως τη σκότωσαν, ενώ εγώ έφυγα από μια άλλη πόρτα. Παντού υπήρχαν σωροί από πτώματα. Έπεσε πάνω σε έναν και έκανα και εγώ την πεθαμένη.

Πέρασε πολλή ώρα μέχρι να σηκωθώ. Μέσα στη σκόνη που σήκωσε ο αέρας και τους καπνούς συνάντησα την Ίρις Ζέκκα και μαζί κρυφτήκαμε σε έναν μπαχτσέ έξω από το χωριό, όπου μας βρήκαν συγχωριανοί που κατέβαιναν από το βουνό. Οι εικόνες αυτές δεν ξεχνιούνται. Σήμερα κάθε φορά που ακούμε τη λέξη πόλεμος μας έρχονται αυτές οι εικόνες φρίκης. Όχι πια πόλεμοι.

>> Προηγούμενο - Επόμενο

[Πίσω]

Ευρετήριο άρθρων

Χορτιάτης, 2 Σεπτεμβρίου 1944
 9 Απριλίου του 1941
 Αντιστασιακή δράση
 Η επόμενη μέρα
 Προσωπικές μαρτυρίες

Επιλογές

- Αρχική
- Δίκτυο - Διοικητικά
- Καθμένα Χωριά
- Δελτία Τύπου
- Δημοσιεύσεις
- Ιστορικά Στοιχεία
- Ιστορία των Ολοκαυτωμάτων
- Μαρτυρικές Πόλεις
- N. Αρκαδίας**
- N. Άρτας**
- N. Αττικής**
- N. Αχαΐας**
- N. Βοιωτίας**
- N. Δράμας**
- N. Ηρακλείου**
- N. Θεσπρωτίας**
- N. Θεσσαλονίκης**
- N. Ιωαννίνων**
- N. Καστοριάς**
- N. Κεφαλληνίας**
- N. Κοζάνης**
- N. Λακωνίας**
- N. Λαρίσης**
- N. Λασιθίου**
- N. Μαγνησίας**
- N. Μεσσηνίας**
- N. Πέλλας**
- N. Ρεθύμνης**
- N. Σερρών**
- N. Τρικάλων**
- N. Φθιώπδας**
- N. Φλώρινας**
- N. Φωκίδας**
- N. Χανίων**

Ημερολόγιο Ολοκαυτωμάτων

Επέτειοι Μηνίης

Ολοκαυτωμάτων

Βιβλιογραφία – Πηγές

Τέχνη και Ολοκαύτωματα

Εθνικό Συμβούλιο

Φωτογραφικό Άλμπουμ

Σύνδεσμοι

[Επικοινωνία](#)

Αναζήτηση

News Letter

Εγγραφείτε ώστε να ενημερώνεστε για όλες τις εξελίξεις του Δικτύου.

Όνομα

E-mail

Εγγραφή

/ Ελληνικά Ολοκαυτώματα / info@greekholocausts.gr / - Created by NetPixel